

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВНЗ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА

Категорія: Сьома міжнародна практично-пізнавальна інтернет-конференція

Дригач Тетяна Григорівна
Кандидат педагогічних наук,
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
Україна,
м. Харків

Анотація. У статті розглянуто вплив використання інноваційних технологій на розвиток педагогічної майстерності та фахової компетентності майбутніх викладачів – учасників інноваційних процесів, покращення якісних показників навчальних досягнень студентів. Особливу увагу приділено сучасним інформаційним технологіям, їх можливостям для вдосконалення професійних умінь.

Постановка проблеми. Проблема інноваційного розвитку освіти і освітніх інновацій є актуальною, тому що вона викликає широкий суспільний і науковий резонанс. Інноваційна освітня діяльність передбачає розвиток творчого потенціалу педагогів і стосується не лише створення та поширення новизни, а і зміни у способі діяльності, стилі мислення учасників навчально-виховного процесу. Основною характеристикою інноваційної педагогічної діяльності вищого навчального закладу є підвищення результативності освітнього процесу.

Упровадження й систематичне використання сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі ВНЗ сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів і викладачів, інтенсифікації навчального процесу, появі стійкої зацікавленості навчанням, підвищенню мотивації пізнавальної діяльності, формуванню потреби в самонавчанні, саморозвитку, умінню самовизначитися в навчальній діяльності; у викладача змінюється позиція, він стає носієм нового педагогічного мислення і принципів педагогіки співробітництва, професіоналом, здатним до проектування і перепроектування своєї діяльності [4, с. 62].

Аналіз попередніх досліджень. Розвиток технології як педагогічної категорії пов'язаний з працями таких учених, як В. Беспалько, С. Батишев, Б. Гершунський, Л. Гордін, Р. Гуревич, А. Єршов, В. Збаровський, М. Кларин, І. Лернер, Г. Селевко, В. Трайнев, І. Трайнев, Н. Тализіна та ін., які зверталися до вивчення теоретико-методологічних питань і проблем моделювання змісту різних педагогічних технологій і розробки їх основних понять.

Інноваційні технології включають процес інформатизації, який спрямований на створення методичних систем навчання, орієнтованих на розвиток педагогічної майстерності майбутнього викладача, формування вмінь самостійно здобувати знання, здійснювати інформаційно-навчальну та експериментально-дослідницьку діяльність, а також самостійну обробку навчальної інформації [3, с. 24].

Незважаючи на обшир наукових досліджень, присвячених різним аспектам досліджуваної проблеми, простежується недостатність досліджень, які б ілюстрували системний підхід, щодо вивчення означеної проблеми в сучасних умовах.

Мета статті. Проаналізувати та висвітлити зміст інноваційних освітніх технологій навчання та їх використання у вищій школі.

Виклад основного матеріалу. Одним із шляхів модернізації освітньої системи постає упровадження в навчальний процес ВНЗ інноваційних педагогічних технологій і методів. Інновації (італ. *innovazione* - новизна, нововведення) – нові форми організації діяльності і управління, нові види технологій, які охоплюють різні сфери життєдіяльності людства [1, с. 63].

Інноваційну педагогічну технологію розглядають як особливу організацію діяльності та мислення, які спрямовані на організацію нововведень в освітньому просторі, або як процес засвоєння, впровадження і поширення нового в освіті.

Інновація педагогічного процесу означає введення нового в мету, зміст, форми і методи навчання та виховання, в організацію спільної діяльності учасників навчального процесу.

Інноваційні технології, що використовуються у системі вищої освіти розглядаються як моделювання викладачем змісту, форм і методів навчального процесу відповідно до поставленої мети з використанням новизни. У практиці навчально-виховної діяльності сучасного ВНЗ використовуються такі технології навчання як: диференційоване, проблемне, контекстне навчання, ігрові технології навчання, інформаційні технології, кредитно-модульна технологія, особистісно-орієнтоване навчання тощо.

Сучасним дидактичним пошукам технологій контекстного навчання властиві орієнтація на тісний зв'язок навчання з безпосередніми життєвими потребами, інтересами і досвідом магістрантів. Кожен магістрант є носієм індивідуального особистісного досвіду, який потрібно враховувати і на який необхідно спиратися у процесі професійної підготовки [5, с. 117].

Такий підхід до організації процесу професійної підготовки допомагає створити атмосферу професійного компетентного формування, яка перетворює магістранта не лише в суб'єкта пізнання, але й у суб'єкта власного професійно-особистісного розвитку.

Одним з видів застосування сучасних інноваційних технологій навчання в процесі професійної підготовки майбутнього викладача є інформаційні засоби навчання, для успішного і цілеспрямованого використання яких викладачі вищих навчальних закладів повинні знати їх дидактичні можливості та принципи функціонування.

Ефективність застосування сучасних інформаційних технологій у процесі розвитку основ педагогічної майстерності майбутнього викладача забезпечується різноманітністю форм представленої інформації, високим ступенем наочності; можливістю організації колективної та індивідуальної дослідницької роботи.

Впровадження інноваційних технологій у процес професійної підготовки майбутнього викладача допомагає їм опанувати навчальний матеріал в індивідуальному темпі, самостійно, використовуючи зручні способи сприйняття інформації, що викликає у них позитивні емоції і формує позитивну мотивацію навчання. З метою інтенсифікації професійної підготовки студентів в ВНЗ за допомогою запровадження комп'ютерних презентацій, електронних словників, підручників і посібників; тестових програм, програм-підручників, програм-тренажерів, словників, довідників, енциклопедій, відеоуроків, бібліотек електронних наочних посібників, тематичних комп'ютерних ігор та ін., створюється навчальне професійно орієнтоване інформаційне середовище, що сприяє розвитку основ педагогічної майстерності майбутніх викладачів [2, с. 35].

Зміст інформаційно-розвивальних технологій, метою яких є розвиток основ педагогічної майстерності майбутнього викладача, що володіє необхідної системо знань і великим запасом інформації, включає лекційний, семінарські, практичні заняття, самостійне вивчення літератури та ін. Підвищення ефективності лекційних занять досягається використанням системи мультимедійних лекцій, що повинні враховувати індивідуальну, авторську манеру лектора, специфіку навчальної дисципліни, рівень підготовки студентської аудиторії.

Широкі перспективи відкриває використання інформаційних технологій на практичних заняттях. Надзвичайно дієвим засобом навчання є опрацювання теоретичного матеріалу за допомогою презентацій та технологій майндмепінгу (створення логічних схем). Технічними перевагами інформаційних технологій є використання гіпертекстової інформації, що забезпечує зручний доступ до довідкових даних, глосарію, анімаційних додатків.

Наявність програмних засобів дозволить студентам здійснювати рефлексивну діяльність і усвідомлювати в реальному часі рівень свого професійного прогресу в розвитку основ педагогічної майстерності. Це допомагає диференціювати навчальний матеріал за рінями складності, створювати засобами інтерфейсу позитивний емоційний фон для роботи студента з інформаційними засобами навчання.

Важливою складовою педагогічної майстерності є інформаційна культура майбутнього викладача, тобто – уміння продуктивно читати книги, знаходити необхідну інформацію, осмислювати і передавати її користувачам.

Використання інформаційних технологій у цьому контексті сприятиме розвитку не лише більш високого рівня мотивації майбутнього викладача, його критичного мислення, а й формуванню телекомунікаційного співтовариства, реалізації активних форм конструктивної комунікативної взаємодії [6, с. 172].

Розвитку інформаційної культури сприяє самостійна та науково-дослідницька робота студентів, яка потребує індивідуального підходу і позначається у сформованому індивідуальному стилі їх професійної діяльності. Продуктивними методами такої роботи є виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань, таких як наукова доповідь, що уявляє собою публічно виголошене повідомлення, розгорнутий виклад певної наукової проблеми.

Однією з важливіших складових навчального процесу у вищому навчальному закладі – це науково-дослідницька діяльність студентів, що включає підготовку наукових доповідей, статей, тез, написання рефератів, курсових, дипломних та інших робіт. Поява мережних засобів зв'язку та всевітньої мережі Інтернет сприяє впровадженню у процес професійної підготовки майбутнього викладача проблемно-дослідницьких комп'ютерних методів навчання. Серед них можна назвати проектну технологію навчання, що допомагає студентам самостійно вирішувати професійні задачі з обов'язковою презентацією та захистом результатів своєї наукової роботи [8, с. 94].

Отже, науково-дослідницька робота студентів є невід'ємною складовою застосування інформаційних технологій і сприяє розвитку інформаційної компетентності та основ педагогічної майстерності майбутнього викладача. У процесі наукової діяльності майбутній викладач отримує знання, що складають інформативну основу евристичної діяльності, опановує способи і педагогічні дії, що визначають операційну основу пошукової пізнавальної діяльності, отримує досвід інформаційної діяльності у сфері програмного забезпечення, а також досвід взаємин «людина-комп'ютер».

Висновки. Інноваційна освітня діяльність – це складний процес, що потребує умілого, конструктивного управління. Впровадження інноваційних педагогічних технологій суттєво змінює освітній процес, що дозволяє вирішувати проблеми розвивального, особистісно-орієнтованого навчання, диференціації, гуманізації, формування індивідуальної освітньої перспективи.

У сучасному процесі навчання мають використовувати як традиційні, так і інноваційні методи навчання, які не менш дієві, а в інших випадках без них просто не обійтися. Потрібно, щоб вони були у постійному взаємозв'язку і доповнювали один одного. Ці два поняття мають існувати на одному рівні.

Підсумовуючи, можна відмітити, що при впровадженні інноваційних технологій в педагогічний процес освітньої системи ВНЗ спостерігається зростання педагогічної майстерності та фахової компетентності майбутніх викладачів – учасників інноваційних процесів, покращення якісних показників навчальних досягнень студентів. Водночас модернізується регіональна система освіти в цілому, простежується розвиток ВНЗ на основі пошуку, розроблення, освоєння та реалізації інноваційних педагогічних технологій; забезпечується науково-методичний супровід розвитку навчального закладу. На рівні особистості фахівця відслідковується формування сучасного стилю мислення з його характерними ознаками: креативністю, системністю, гнучкістю, динамізмом, перспективністю, об'єктивністю, концептуальністю тощо.

Список використаної літератури

1. Буга Н.Ю. Становлення наукової та інноваційної діяльності у вищих навчальних закладах / Н.Ю. Буга // Економіст. – 2006. – № 9. – С. 60–64.
2. Галиця І.О. Інноваційні механізми активізації педагогічного і наукового процесів / І.О. Галиця // Вища школа. – 2011. – № 7/8. – С. 31–37.
3. Гречаник Б.В. Інноваційний потенціал вітчизняних ВНЗ: особливості та проблеми його формування / Б.В. Гречаник // Інвестиції: практика та досвід. – К., 2010. – №11. – С. 24–27.
4. Гуревич Р.С. Інформаційно-телекомунікаційні технології в підготовці майбутнього фахівця / Р.С. Гуревич // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – К., 2002. – № 4. – С. 61–68.
5. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 218 с.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посібник / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
7. Коваль Т.І. Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності: Навч.-метод. посібник / Т.І. Коваль. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2009. – 380 с.
8. Кошечко Н.В. Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник / Н.В. Кошечко. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2013. – 115 с.